Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Asiantuntijalausunto
Ympäristöministeriö
Ympäristöneuvos
Penina Blankett

9.9.2022

Maa-ja metsätalousvaliokunta (13.9.2022)

E-kirje 102/2022 vp " Komission ehdotus neuvoston asetukseksi eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Itämerellä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2023 ja asetuksen (EU) 2022/109 muuttamisesta tiettyjen muilla vesillä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien osalta”

Kansainvälinen merentutkimusneuvosto (ICES) julkaisi 31.5.2022 tieteelliset suositukset Itämeren kalakantojen TAC:eista (TAC = *Total allowable catch= suurin sallittu saalis)* vuodelle 2023 ja näiden perusteella komissio antoi 23.8.2022 oma ehdotuksensa. Ehdotusta käsitellään syyslokakuun BALTFISH:ssa. Maatalous- ja kalastusneuvoston on määrä päättää 17-18.10.2022 Itämeren kalastusmahdollisuuksista.
Suomen kannalta keskeisimmät ehdotukset liittyvät lohen, silakan, kilohailin sekä itäisen ja läntisen turska kantojen TAC:hin. Ympäristöministeriö pitää ICES:in antamia suosituksia hyvinä ja esittää, että niitä tulee pääsääntöisesti noudattaa kun päätetään vuoden 2023 kalakantojen kalastuskiintiöistä /TAC:eista.

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen osalta ympäristöministeriö tukee ICES:in neuvon mukaista kiintiöesitystä, jonka mukaan sekä kaupallisen että vapaa-ajan kalastuksen lohisaalis meren sekakantakalastuksessa tulisi olla nolla kalaa myös vuonna 2023. Esitys tukisi heikossa tilassa olevien Itämeren pääaltaan lohikantojen tilan paranemista ja toisaalta lisäisi Pohjanlahden lohijoista peräisin olevien lohien vaellusta Suomen ja Ruotsin rannikoille ja jokiin.

Ympäristöministeriö kannattaa ICES:n neuvon mukaista ratkaisua rannikkokalastukselle siten, että lohisaalis osa-alueilla 29N, 30 ja 31 olisi enintään 75 000 lohta. Ympäristöministeriö voi myös tukea esitystä, jota käytettiin vuoden 2022 TAC ratkaisussa, jonka mukaan kalastukselle asetettiin 63 811 lohen kiintiö siten, että muut Itämeren jäsenvaltiot sitoutuivat siirtämään hyödyttömiksi tulleet lohikiintiönsä tarvittavilta osin ylläpitämään Suomen (ja Ruotsin) rannikkokalastusta.

Ympäristöministeriö pitää myös tärkeänä, että Itämerellä ei harjoiteta laitonta lohenkalastusta ja että lohenkalastuksen edellä mainittua kieltoa Itämeren pääaltaalla noudatetaan ja valvotaan tehokkaasti. Lisäksi on erittäin tärkeää saada Itämerelle lohen monivuotinen suunnitelma ja että kaikki kalastuskuolevuus tulee ottaa huomioon kalastuksen säätelyssä.

Suomenlahden lohen osalta ympäristöministeriö tukee esitystä, jonka mukaan Suomenlahden lohen EU TAC olisi tieteellisen neuvon ja komission ehdotuksen mukaisesti 9 455 lohta. Suomenlahden villit lohikannat (Viron lohijoet Keila, Vasalemma ja Kunda) ovat poikastuotannon perusteella osoittaneet merkittävää elpymistä ja osin saavuttaneet MSY tilan (Keila ja Kunda). Jotta villit kannat saataisiin elpymään, kalastus tulisikin kohdistua istutettuihin lohiin hyödyntäen mm. eväleikkausta.

Pohjanlahden silakan osalta ympäristöministeriö kannattaa esitystä, jonka mukaan TAC vahvistetaan ICES:n neuvon Fmsy vaihteluväin alarajan ja komission ehdotuksen mukaisesti eli vuoden 2023 TAC olisi 80 047 tonnia. Tutkimustietojen mukaan viime vuosina kalojen kunto on heikentynyt ja saaliissa on

havaittu laihtuneita yksilöitä. Alarajan mukainen kiintiö toteuttaa varovaisuusperiaatetta, jota ympäristöministeriö tukee.

Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakan osalta ympäristöministeriö kannatta ICES suosituksen ja komission ehdotuksen perusteella, että TAC olisi 70 130 tonnia ja vähennysten jälkeen EUn TAC olisi siis 61 051 tonnia. Tämän kutukanta on edelleen tavoitetasoa pienempi ja kalastuskuolevuus tavoitetasoa suurempi, vaikkakin paranemista on nähtävissä, joten kannan tilaa tulee seurata tarkoin.

Riianlahden silakan osalta ympäristöministeriö voi kannattaa esillä olevaa esitystä, joka on ICESin neuvon ja komission ehdotuksen mukaisesti eli TAC olisi 45 643 tonnia.

Kilohailin osalta ICES suosituksen mukaisesti vuoden 2023 TAC olisi 249 237 tonnia ja kun huomioidaan Venäjän osuus, niin EUn TACin olisi 224 113 tonnia. Ympäristöministeriö kannattaa esitystä, mutta kannan kehitystä tulee seurata huomioiden, että kalastuskuolevuus on enimmäistasoa suurempi.

Itäisen turskakannan osalta ICESin suositus perustuu varovaisuusperiaatteeseen ja sen mukaisesti kalastusta ei tulee harjoittaa tämän kannan osalta. Ympäristöministeriö tukee esitystä. Samoin ympäristöministeriö tukee kuturauhoitusta (touko-elokuu) ja vapaa-ajankalastuksen kieltämistä turskan pääasiallisilla esiintymisalueilla. Samoin troolikalastuksen valvontaa turskan lisääntymisalueilla tulee tehostaa.
Sivusaaliiksi jäävien turskien TAC olisi ICESin neuvon ja komission ehdotuksen mukaisesti 598 tonnia, jota tulisi voida kohdennetusti käyttää tutkimukseen, jotta voidaan seurata turskakannan kehitystä. Toisena vaihtoehtona voisi sallia turskaan kohdentuva pienimuotoinen kalastus alle 12 metrin pituisilla muita kuin trooleja käyttävillä kalastusaluksilla läntisen silakan vuotta 2022 koskevan ratkaisun mukaisesti. Ympäristöministeriöllä ei ole vahvaa kantaa kummankaan ratkaisun puolesta, edellytyksenä on kuitenkin, että tällainen kalastus ei saa vaarantaa turskankannan elpymistä.

Läntisen turskakannan tila on jossain määrin kohentunut, mutta ei ole saavuttanut MSY tavoitetasoa. Ympäristöministeriö voi tukea esitystä, jossa TAC vahvistetaan ICESin neuvon ja komission ehdotuksen perusteella, siten kaupallisen kalastuksen ja vapaa-ajankalastuksen sivusaalis olisi enintään 489 tonnia. Kohdennettu kalastus ja kalastuskuolevuus on syytä pitää mahdollisimman alhaisella tasolla.

Meritaimenen osalta ICES toteaa neuvossaan, että meritaimeneen kohdistuvaa kalastusta tulisi vähentää luonnonvaraisten meritaimenkantojen suojelemiseksi Ympäristöministeriö kannattaa sitä, että meritaimenen kalastuskieltoa jatketaan myös vuonna 2023 neljää meripeninkulmaa kauempana perusviivoilta mitattuna.